

11 jan 1916 Uitvoering van *Les poilus de l'Argonne* in de Kleine Zaal van het Concertgebouw te Amsterdam door Jean-Louis Pisuisse tijdens een cabaret-programma met medewerking van Antoinette van Dijk en Jan Hemsing.

De Telegraaf (Matthijs Vermeulen), 12 januari 1916:

Maar ik heb Jean-Louis Pisuisse veel en haast alles vergeven, omdat wij après tout toch hebben liefgehad. Ja... hij had zijn abbé-jasje uit kunnen doen en als poilu op kunnen treden, even goed als hij zich 1850 costumeert of Bretonsch, hij had als poilu een serie loopgraven-chansons kunnen zingen, wanneer het 'levenslied' hem werkelijk ter harte ging en wanneer hij *gedurfd* had. Maar er zijn mensen, die nooit weten van welken kant de wind waait en duivelsch bang zijn om zich te compromitteren. Hoe het ook zij, de heer Jean-Louis Pisuisse weet nu wat een applaus is, dat knettert als Argonne-mitrailleur-vuur, wat zeg ik, een applaus, dat waanzinnig levensliedert. — Hij zong *Les poilus de l'Argonne*, de verzen van den soldaat Rameau, die onze Parijsche correspondent den vorigen zomer publiceerde in *De Telegraaf*. Alphons Diepenbrock schreef er eene muziek bij, die reeds gezongen werd achter het Fransche front, bij het verre geschut, eene muziek op Spaansch rythme zou men zeggen, fel en bewogen door eene furia francese, die u sidderen doet, ongelooflijk sidderen in eene anti-boche vibratie van het edelste geweld, dat triompheert in de vrijheidlievende *Marseillaise*. Het is de eerste keer sinds den oorlog, dat ik den Franschen kreet hoor in de concertzaal; door het applaus, door de muziek en door de *Marseillaise*, die zich voor den eersten keer manifesteerde in het altijd verborgen enthousiasme der harten. Wat vergeeft men Pisuisse niet voor zulke nobele daad? Als men dan ten slotte de laatste strofe hoort:

*Ce sont les Poilus de l'Argonne,
Peuples, qui vont mourir pour vous!
Ils vont sous le canon qui tonne,
Ecraser la horde teutonne:
Ce sont les Poilus de l'Argonne,
Et courant au devant des coups,
Ils vont déterrer de leurs trous
La louve germaine et ses loups!
Ce sont les Poilus de l'Argonne,
Peuples qui vont mourir pour vous!*

het “peuples, qui vont mourir pour vous” vooral, dan beken ik, dat men verscheurd is door het heiligste der enthousiasmes en het oogeblik beleeft, dat eene eeuwigheid waard is. En dan verwensch ik au comble den levensliederaar, die niet weet van welken kant de wind waait en van pure kortzichtigheid den tekst waagt te verminken en b.v. “rencontrer l'armée teutonne” zet in plaats van “écraser la horde teutonne”! – Maar het heeft geklonken, eindelijk!, en wie zal het nu nog smoren?”

Algemeen Handelsblad (Ks. [= Mr H.W.J.M. Keuls]), 12 januari 1916:

Een evenement van den avond was de voordracht door Pisuisse van *Les poilus de l'Argonne*, tekst van A. Rameau, muziek van Alph. Diepenbrock. Het geallieerde hart van Diepenbrock heeft in brand gestaan en tekst en muziek zijn gloeiend aaneen gesmeed. Welk een martiaal rythme en welk een krijgsgeluid in het accompagnement!

5 apr 1916 De *Action française* bevat onder het hoofd *Nos amis neutres* een kort artikel over Diepenbrock dat luidt:

M. A. Diepenbrock est professeur à l'université d'Amsterdam et rédacteur au *Telegraaf*. C'est un sincère ami de la France. Sa sympathie pour nos soldats lui a inspiré une oeuvre lyrique: *Les poilus de l'Argonne*, qui n'a pas été du goût de tout le monde, en Hollande, et lui a attiré la haine farouche des Boches. M. Diepenbrock fit à cette occasion l'expérience des procédés d'intimidation auxquels nos ennemis ont recours contre nos amis. Il fut informé secrètement, mais de manière à ne lui laisser aucun doute sur le sérieux de l'avertissement, qu'il était inscrit sur la liste des individus dangereux qu'il serait bon de fusiller, en cas d'invasion de la Hollande par les troupes allemandes. Eventualité d'ailleurs moins vraisemblable que l'exécution à elle subordonnée...